MAŁOPOLSKI KONKURS JĘZYKA POLSKIEGO
DLA UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH
W ROKU SZKOLNYM 2026/2027
Etap szkolny – 22 października 2026 r.
Temat: Kiedy na ziemi żyli herosi…

1. Przed rozpoczęciem sprawdzania zakreślamy na zielono wszystkie uczniowskie skreślenia oraz nadpisania i zapisujemy na dole strony ich liczbę.
2. Zadania oceniamy zgodnie ze schematem punktowania. W tabeli pod każdym zadaniem wpisujemy **czerwonym** długopisem przyznaną liczbę punktów. Potem sumę punktów nanosimy na drugą stronę testu. Jeśli w schemacie punktowania wskazano kryteria, do tabelki pod zadaniem wpisujemy przyznane punkty cząstkowe (np. 1, 1, 1, 0).
3. Punkty przyznajemy za odpowiedź poprawną, wynikającą z lektury oraz z obserwacji świata. W schemacie punktowania podano tylko **przykładowe** odpowiedzi i wskazano **zasady ich zaliczania**.
4. Jeśli w odpowiedziach pojawi się **błąd rzeczowy**, to w danym kryterium nie przyznajemy punktu.
5. Uwaga! Przy ocenie krótszych i dłuższych wypowiedzi stosowane są następujące kryteria poprawności stylistycznej i językowej: stylistyczna, frazeologiczna, leksykalna, gramatyczna (fleksyjna i słowotwórcza), składniowa, interpunkcyjna, ortograficzna (zob. *Encyklopedia języka polskiego* pod redakcją Stanisława Urbańczyka i Mariana Kucały, wydanie trzecie poprawione i uzupełnione, Wrocław-Warszawa-Kraków, Ossolineum, 1999, s. 36-38 i 381-382). **Powtórzoną kilkukrotnie w tym samym zadaniu niepoprawną konstrukcję językową lub pomyłkę w zapisie czy interpunkcji (takie samo zdanie) traktujemy jako jeden błąd.**
6. Na marginesie zaznaczamy tylko te błędy, które w danym zadaniu podlegają ocenie. Oznaczenia błędów:
   - **jęz.** – błąd językowy (fleksyjny, składniowy, frazeologiczny, słowotwórczy, leksykalny, stylistyczny, powtórzenie…),
   - **ort.** – błąd ortograficzny,
   - **int.** – błąd interpunkcyjny.
7. Podczas realizacji zadań na wszystkich etapach konkursu **obowiązuje pisownia imion i nazwisk autorów oraz tytułów tekstów podana w wykazie literatury**. Błędy w zapisie traktowane są jako błędy ortograficzne. Błędy w odmianie / brak odmiany imienia i nazwiska autora / imienia i nazwiska bohaterów jako błędy językowe.
8. Jeśli w zadaniach 10., 14. wypowiedź będzie krótsza niż wymagana liczba słów, punkty przyznajemy tylko za realizację tematu.
9. Jeśli w zadaniach 6., 10., 14. wypowiedź zostanie napisana na inny temat lub w innej formie niż wskazane w poleceniu, lub uczestnik nie odwoła się do konkursowej lektury **za całe zadanie przyznajemy 0 pkt**.
10. Przy ocenie prac nie uwzględniamy zaświadczeń o dysleksji, dysgrafii, dysortografii.

Schemat punktowania				
zadanie		**przykładowa odpowiedź**	**punktacja**	**zasady przydzielania punktów**
1.		Np. * herosi ziemscy, ludzie zasłużeni dla danej społeczności – wykazali się niezwykłym męstwem w boju, zbudowali miasto, opracowali prawo… * herosi mityczni – półbogowie, półludzie, pokonywali własne ograniczenia, podejmowali ponadludzki wysiłek…	0-2	1 pkt przyznaje się za wymienienie **dwóch** grup. 1 pkt przyznaje się za podanie **po jednej** informacji charakteryzującej każdą z grup.
2.		BD	0-1	1 pkt przyznaje się za wskazanie obu poprawnych odpowiedzi.
3.		„[…] kruchość naszego losu i niepewność miejsca w świecie […]” / „Heros cierpiący i skazany na klęskę, by lepiej uświadomić nam kruchość naszego losu i niepewność miejsca w świecie […]”	0-2	1 pkt przyznaje się za wypisanie właściwej informacji (musi być wskazanie na wspólnotę losu człowieka oraz herosa). 1 pkt przyznaje się za przepisanie fragmentu zdania, wskazanie na fragment (nawias kwadratowy z trzema kropkami), zapisanie cudzysłowu.
4.	a)	Np. 1. Zrodzenie z nieznanych ojców / nieznane, tajemnicze pochodzenie... 3. Uświadomienie sobie niezwykłych możliwości, pomoc ludziom / wykorzystanie niezwykłych mocy dla człowieka...	0-1	1 pkt przyznaje się za podanie dwóch elementów schematu.
	b)	Np. 1. tytan, przedstawiciel starego rodu tytanów, syn Japeta… 2. niepokonany w walce Zeusa z Kronosem, chce wbrew Zeusowi opiekować się swoim stworzeniem – człowiekiem, jest nierozumiany przez bogów… 3. wykradł ogień z Olimpu i podarował go człowiekowi, nauczył człowieka wielu kunsztów, między innymi uprawy roli, żeglarstwa, astronomii, budownictwa…	0-3	Po 1 pkt. przyznaje się za zgodne z mitem podanie **jednego** elementów „biografii” Prometeusza.
5.		A, D	0-1	1 pkt przyznaje się za wskazanie obu poprawnych odpowiedzi.
6.		**hasło słownikowe**	**0-7**	
6.1		realizacja tematu: * półbóg, półczłowiek, boskie pochodzenie, zrodzony z boga i śmiertelniczki… * niezwyciężony, ponadludzka siła, ogromna odwaga, męstwo, bohaterstwo, dzielność, inteligencja, mądrość, spryt, wykorzystywanie podstępu,	0-3	3 pkt. przyznaje się za wyczerpujące przedstawienie **czterech** informacji na temat 1) pochodzenia, 2) cech charakteru i usposobienia (**co najmniej trzy cechy**), 3) stosunku innych ludzi i bogów do herosa, 4) przykładów herosów mitologicznych, biblijnych

<table>
<tr><td></td><td>nieustępliwość, niepoddawanie się, wytrwałość, upór w dążeniu do celu…
* najczęściej ulubieniec bogów, który za ich zdradę zostaje surowo ukarany, u ludzi budzi podziw, często traktowany jak bóstwo…
* zob. Tezeusz, Prometeusz, Syzyf, Herakles, Dawid, Goliat, Spiderman, Batman, Kapitan Ameryka, Iron Man, Xena…</td><td></td><td>i współczesnych (wystarczy po jednym przykładzie); 2 pkt. przyznaje się za podanie trzech wyczerpujących informacji; 1 pkt przyznaje się za podanie dwóch wyczerpujących informacji lub informacje są ogólnikowe.</td></tr>
<tr><td>6.2</td><td>zwięzłość</td><td>0-1</td><td>1 pkt przyznaje się za zbudowanie zwartego i zwięzłego tekstu (np. równoważniki zdań, krótkie zdania nierozwinięte, brak opisów i ocen…).</td></tr>
<tr><td>6.3</td><td>kompozycja, styl</td><td>0-1</td><td>1 pkt przyznaje się za zastosowanie co najmniej trzech wyróżników hasła słownikowego (zapis hasła, np. wersalikami, podkreślenie, pogrubienie, zastosowanie skrótów, średniki…).</td></tr>
<tr><td>6.3</td><td>poprawność językowa</td><td>0-1</td><td>Wymaga się tekstu bezbłędnego.</td></tr>
<tr><td>6.4</td><td>poprawność ortograficzna i interpunkcyjna</td><td>0-1</td><td>Dopuszcza się 1 błąd (niezależnie od kategorii).</td></tr>
<tr><td>7.</td><td>Np.
szczęśliwy wybraniec bogów, bywalec olimpijskich uczt, razem z bogami pił nektar oraz ambrozję, uczestniczył w nieziemskich przedstawieniach, rządzi bogatą Lidią, jest potężnym królem, któremu błogosławią bogowie…
za karę (wystawienie bogów na próbę) zostaje strącony do Tartaru, gdzie cierpi głód, pragnienie i strach (nie może się napić, mimo że stoi w wodzie, nie może jeść, mimo że na wyciągnięcie ręki ma owoce, ze strachem patrzy na wiszącą nad głową skałą, która się chwieje…)…</td><td>0-3</td><td>2 pkt. przyznaje się za podanie zgodnych z mitem informacji dotyczących „serii zwycięstw” oraz „strącenia w nicość”; 1 pkt – za podanie informacji ogólnikowych.
1 pkt przyznaje się za zbudowanie co najmniej pięciu zdań poprawnych pod względem językowym (wymaga się tekstu bezbłędnego).</td></tr>
<tr><td>8.</td><td>Np.
<table>
<tr><th>--</th><th>Dawid</th><th>Goliat</th></tr>
<tr><td>pochodzenie</td><td>Żyd / Izraelita / Hebrajczyk</td><td>Filistyn</td></tr>
<tr><td>kto i dlaczego rzuca wyzwanie?</td><td colspan="2">Filistyni napadają na królestwo Saula, Goliat wyzywa jednego z Hebrajczyków na pojedynek</td></tr>
<tr><td>rodzaj broni</td><td>proca, kij</td><td>zbroja, miecz, oszczep</td></tr>
<tr><td>wynik starcia</td><td colspan="2">zwycięstwo Dawida</td></tr>
<tr><td>znaczenie</td><td colspan="2">Zwycięża ten, kto ufa Bogu, a nie pokłada nadziei we</td></tr>
</table></td><td>0-3</td><td>3 pkt. przyznaje się za poprawne uzupełnienie siedmiu informacji (forma dowolna); 2 pkt. – za poprawne uzupełnienie sześciu informacji; 1 pkt – za poprawne uzupełnienie czterech-pięciu informacji.</td></tr>
</table>

		tego pojedynku w kulturze (interpretacja)	własnych siłach; nagrodzona zostaje wiara, ufność w Boga, nie zaś siła, pycha i lekceważenie przeciwnika…		
9.	a)	Np. Prace zlecił Eurystesusz, który z woli Hery posiadał władzę nad Heraklesem (narodził się pierwszy). Herakles w Delfach usłyszał też przepowiednię, że musi wykonać dziesięć prac i wtedy osiągnie wieczną sławę i nieśmiertelność. Ostatecznie podjął się zadania, by odpokutować zbrodnię…		0-1	1 pkt przyznaje się za podanie imienia władcy oraz jednego z powodów.
	b)	2. zabicie hydry lerneńskiej – pomógł mu przyjaciel Iolaos… 5. oczyszczenie stajni Augiasza – zrobił to dla nagrody – zabrał dziesiątą część stad bydła króla Augiasza…		0-2	Po 1 pkt. przyznaje się za podanie pracy i wyjaśnienie powodu niezaliczenia zadania.
	c)	maczuga		0-1	1 pkt przyznaje się za podanie nazwy.
	d)	Np. Podczas oczyszczania stajni Augiasza, wiedząc, że nie może użyć siły rąk, wykorzystał położenie budynków w pobliżu górskich rzek. Przekopał kanał, połączył obydwa strumienie, otworzył wrota stajni na przestrzał i wpuścił wodę, która zmyła nieczystości narosłe przez lata… Wziął na swe barki od Atlasa sklepienie niebieskie, gdy ten poszedł po trzy złote jabłka do ogrodu Hesperyd. Kiedy Atlas nie chciał na powrót wziąć nieboskłonu, Herakles poprosił go, by ten pokazał mu, jak powinien go trzymać. Kiedy łatwowierny Atlas założył z powrotem sklepienie na ramiona, Herakles uciekł z jabłkami…		0-2	2 pkt. przyznaje się za opis wybranego zadania i logiczne uzasadnienie; 1 pkt – za próbę uzasadnienia.
	e)	Np. Herakles przyniósł złote jabłka, ale zabrał je ze sobą, mówiąc, że Eurystesusz tylko kazał je zerwać. Chciał ofiarować je Atenie. Ta jednak rozkazała mu je zjeść. Wtedy w herosa wstąpiły młodzieńcze siły, a ciało stało się młode – wygładziły się zmarszczki, powrócił blask oczu…		0-2	2 pkt. przyznaje się za dokładne opisanie działania (podstęp, ofiarowanie, nagroda); 1 pkt – za podanie ogólnikowych informacji.
10.		**opis ilustracji do przewodnika**		**0-6**	
10.1		realizacja tematu: * Stymfalidy – potworne, krwiożercze ptaki o żelaznych dziobach, skrzydłach i pazurach; niosą śmierć i zniszczenie, wszędzie w okolicy bieleją kości ofiar… * miejsce występowania: bagna jeziora Stymfalos w Arkadii… * grzechotkami otrzymanymi od Ateny		0-3	2 pkt. przyznaje się za podanie co najmniej **czterech** informacji na temat zadania wykonanego przez herosa; 1 pkt – za podanie **trzech** informacji. 1 pkt przyznaje się za uwzględnienie co najmniej **dwóch**

	Iolaos wypłoszył Stymfalidy z gniazd, Herakles zabił wiele z nich, część uciekła na krańce świata… * czarna postać herosa, brak zaznaczenia anatomicznych szczegółów, heros ma wyprostowaną sylwetkę, napręża łuk, naciąga cięciwę i wypuszcza w stronę ptaków strzały, ptaki strzelają piórami…		informacji z ilustracji.
10.2	kompozycja i język opisu	0-1	1 pkt przyznaje się za zbudowanie uporządkowanego opisu i **celowe** zastosowanie co najmniej **dwóch różnych** środków stylistycznych.
10.3	poprawność językowa	0-1	Dopuszcza się 1 błąd.
10.4	poprawność ortograficzna i interpunkcyjna	0-1	Dopuszcza się 2 błędy niezależnie od kategorii.
11.	Np. Ironia polega na tym, że Syzyf mówi do słuchawki telefonu, iż oddzwoni po skończeniu pracy. Jego praca była wieczna, nieskończona i polegała na ciągłym wtaczaniu głazu na szczyt góry, a kamień za każdym razem spadał w dół. Być może bohater jeszcze nie zdaje sobie sprawy z kary, jaką otrzymał od bogów… Groteskowe jest też połączenie współczesności (telefon komórkowy) ze światem antycznym (strój Syzyfa, mit)…	0-2	2 pkt. przyznaje się za wyjaśnienie zabiegu ironii i przywołanie do mitu; 1 pkt – za ogólnikowe wyjaśnienie.
12.	Np. Jonatan, wyskakując z Sucharkiem z płonącego domu, poświęcił swoje życie / postąpił niezwykle heroicznie i odważnie / poświęcił się dla brata… Jonatan dla swego młodszego brata staje prawdziwym przewodnikiem po skomplikowanym świecie Nangijali / Jonatan prowadzi za rękę swego młodszego brata / pomaga młodszemu bratu / odnaleźć się w trudnej i skomplikowanej rzeczywistości Nangijali...	0-2	Po 1 pkt. przyznaje się za poprawne językowo i zgodne z sensem mitologizmu przekształcenie zdania.
13.	Np. **ktoś** – Jonatan, **za górami** – w górach, miejscu polowania na wilki, w Dolinie Dzikich Róż, na granicy dolin… **ruda broda** – Hubert… **w rzeczywistości** Jossi „Złoty Kogut”, **siwe konie** – nagroda od Tengila za złapanie / wydanie Jonatana Lwie Serce…	0-2	2 pkt. przyznaje się za prawidłowe rozszyfrowanie **pięciu** znaków; 1 pkt – za prawidłowe rozszyfrowanie **trzech** – **czterech** znaków
14.	**argumentacja**	**0-4**	
14.1	realizacja tematu: **wyjaśnienie słów:** bycie człowiekiem polega na dokonywaniu niezwykle trudnych, odważnych, czasem ryzykownych działań, by, np. ratować	0-3	1 pkt przyznaje się za objaśnienie słów, ich interpretację. 2 pkt przyznaje się za przedstawienie stanowiska i sformułowanie argumentu

	innych; często brak działania jest równoznaczne z byciem złym… **stanowisko:** Zgadzam się / Nie zgadzam się z tymi słowami / z tym sformułowaniem… Uważam, że każdy powinien w trudnej sytuacji zachować się jak Jonatan / Uważam, że nie każdego stać na heroiczne działanie, poświęcenie się… argumentacja: np. uratowanie z groty Katli Orwara, przejęcie złotego rogu przez Jonatana w bitwie, wykrzyczenie Tengilowi w twarz słów prawdy przez męża Antonii, przyjęcie Sucharka przez Mateusza…		nawiązującego do powieści; 1 pkt - za przedstawienie stanowiska i próbę argumentacji.
14.2	poprawność językowa	0-1	Dopuszcza się 1 błąd.
15.	Np. *Trzej elektrycerze* – Odwaga, siła muszą iść w parze z mądrością / Nie zawsze popłaca bezmyślna pogoń za bogactwem / Ostatecznie inteligencja może pokonać siłę fizyczną… *Jak Mikromił i Gigacyan ucieczkę mgławic wszczęli* – Prawdziwa wiedza wymaga współpracy i współdziałania / Chęć udowodnienia za wszelką cenę swoich racji prowadzi do katastrofy / Skala (ani mikro, ani makro) nie są miarą sukcesu / sukces i powodzenie zależą od współpracy / Dominacja jednej metody nie jest korzystna dla nauki…	0-3	Po 1 pkt. przyznaje się za przedstawienie jednego morału wynikającego z treści bajki. 1 pkt przyznaje się za sformułowanie morałów (zwięzła forma, forma maksymy) i zapisanie ich za pomocą zdań pojedynczych.
	Łącznie:	**0-50**	